

Απόφαση ΣτΕ 5797/1996

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 7 Οκτωβρίου 1996 με την εξής σύνθεση : Αν. Μαρίνος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του ΣΤ Τμήματος, Ν. Ντούβας, Φ. Αρναούτογλου, Ν. Σακελλαρίου, Ε. Δαρζέντας, Σύμβουλοι, Β. Ραφτοπούλου, Κ. Φιλοπούλου, Πάρεδροι.

Γραμματέας ο Β. Μανωλόπουλος, Γραμματέας του ΣΤ Τμήματος.

Γ ι α να δικάσει την από 9 Ιουνίου 1992 αίτηση : τ ο υ Ηλία Στ. Γριβογιάννη, Συμβούλου Οικονομικών και Εμπορικών υποθέσεων Προϊσταμένου Γραφείου Μαδρίτης του Υπ.

Εθνικής Οικονομίας, κατοίκου Μαδρίτης (οδός AVDA DR. ARCE αρ. 24), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Λουκά Συκιώτη (Α.Μ. 7885), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, κ α τ ά του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, ο οποίος παρέστη με τον Ιωάννη Σακελλαρίου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. ΕΜΠ.727/14-1992 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Β. Ραφτοπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του Δικαστηρίου κ α ι,

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν ό μ ο

1. Επειδή, για το κρινόμενοι ένδικο μέσο έχουν καταβληθεί τα νόμιμα τέλη και το παράβολο (γραμμάτια Δ.Ο.Υ. Δικαστικών Εισπράξεων Αθηνών 505522-3/92 και 1914174, 4112569 ειδικά γραμμάτια παραβόλου).
2. Επειδή, η προκειμένη υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον της επταμελούς συνθέσεως του Τμήματος μετά την υπ' αριθ. 1000/1996 παραπεμπτική απόφαση της πενταμελούς συνθέσεως προς επίλυση του ζητήματος του χαρακτήρος του κρινομένου ενδίκου μέσου ως προσφυγής ή αιτήσεως ακυρώσεως.
3. Επειδή, με το κρινόμενο ένδικο μέσο, που είχε κατατεθεί στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών ως αίτηση ακυρώσεως και παραπέμφθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας,

λόγω αρμοδιότητας, με την υπ' αριθ. 1672/1993 απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθ.

ΕΜΠ 727/1-4-1992 αποφάσεως, που υπογράφεται, με εντολή Υπουργού, από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, με την οποία επιβλήθηκε στον αιτούντα, μόνιμο υπάλληλο με βαθμό Α' του κλάδου ΠΕ Υπηρεσιών Εξωτερικού, Σύμβουλο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, η πειθαρχική ποινή της έγγραφης επίπληξης για το αδίκημα της αδικαιολόγητης αποχής από την εκτέλεση των καθηκόντων του (άρθρο 206 παρ. 1 εδ. ιη' Υ.Κ.).

4. Επειδή, το άρθρο 6 του π.δ. 309/1986 (φ. 135 Α'), όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 του π.δ. 239/1994 (φ. 135 Α'), ορίζει ότι : "Στο ΣΤ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας υπάγονται : 1. . . . 2. . . . 3. . . . 4. Η εκδίκαση των προβλεπόμενων από το Σύνταγμα και την κειμένη νομοθεσία προσφυγών υπαλλήλων". Περαιτέρω, στο άρθρο 3 του π.δ. 309/1986 ορίζεται ότι : "Στο Γ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας υπάγονται : 1. Η εκδίκαση, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του Ν. 702/1977 (φ. 268/19-9-1977, Α') και των νόμων που προβλέπουν την άσκηση ουσιαστικών ενδίκων μέσων σε άλλα δικαστήρια, των αιτήσεων περί ακυρώσεως πράξεων που αφορούν : α) . . . β) στο διορισμό και την υπηρεσιακή κατάσταση γενικά των υπαλλήλων πολιτικών (διοικητικών και δικαστικών υπαλλήλων) και στρατιωτικών του Δημοσίουϊτων οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου".

Τέλος, κατά το άρθρο 222 του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977, φ. 198 Α'), το Συμβούλιο της Επικρατείας κρίνει, μεταξύ άλλων, και τις προσφυγές κατά αποφάσεων υπουργών, με τις οποίες επιβάλλεται οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή. Οπως δε έχει ήδη κριθεί, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για τις ποινές που επιβάλλονται από Υφυπουργούς στα πλαίσια των ασκουμένων από αυτούς υπουργικών αρμοδιοτήτων, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 83 παρ. 2 του Συντάγματος (βλ. ΣτΕ 1618/1995, 861/1992, 4806/1986, 1666/1987).

5. Επειδή, όπως έχει ήδη κριθεί (ΣτΕ 6471/1995, 4478/1987, 194/1983), επί μεταβιβάσεως του δικαιώματος υπογραφής, σε αντίθεση με την περίπτωση της μεταβιβάσεως αρμοδιότητας, δεν τροποποιούνται οι κανόνες αρμοδιότητας και εκείνος που μεταβίβασε την αρμοδιότητα υπογραφής ορισμένων πράξεων, που ανήκουν στην αρμοδιότητά του, ως οργάνου, εξακολουθεί να θεωρείται ως μόνος αρμόδιος προς έκδοση των πράξεων αυτών, ακόμη και όταν οι πράξεις αυτές υπογράφονται από τον εξουσιοδοτηθέντα προς τούτο, η δε εκδιδόμενη "Με εντολή Υπουργού" διοικητική πράξη θεωρείται ως πράξη του εντολέως Υπουργού, υποκείμενη, κατά τ' ανωτέρω, σε προσφυγή (βλ. ΣτΕ 1289/1953, 1291/1963). Συνεπώς, και η υπογραφή της "Με εντολή Υπουργού" προσβαλλόμενη, εν προκειμένω, πειθαρχική απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου, με την οποία επιβλήθηκε στον αιτούντα η ποινή της έγγραφης επίπληξης, θεωρείται ως απόφαση του εντολέως Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, το κρινόμενο δε ένδικο μέσο έχει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 222 εδ. α' του Υ.Κ., τον χαρακτήρα προσφυγής και όχι αιτήσεις ακυρώσεως, ορθώς δε παραπέμφθηκε από το Διοικητικό

Εφετείο Αθηνών στο Δικαστήριο τούτο και αρμοδίως εκδικάζεται από το ΣΤ' Τμήμα αυτού. Αν και κατά τη γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου, το ένδικο μέσο της προσφυγής χορηγείται από τον συνταγματικό νομοθέτη (άρθρο 103 παρ. 4 του Συντ.) αποκλειστικώς και μόνο στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες ο εγκαλούμενος δημόσιος υπάλληλος έχει τιμωρηθεί με απόφαση συλλογικού οργάνου της Διοικήσεως, δηλαδή υπηρεσιακού συμβουλίου, και μάλιστα μόνο με τις ποινές του υποβιβασμού ή της οριστικής παύσεως και όχι κατά της πράξεως μονομελούς οργάνου της Διοικήσεως, το οποίο απαγγέλλει, κατόπιν σχετικής αποφάσεως του υπηρεσιακού συμβουλίου ή και χωρίς αυτήν, τον υποβιβασμό ή την οριστική παύση του υπαλλήλου, της πράξεως αυτής του μονομελούς οργάνου υποκειμένης μόνο στο ένδικο μέσο της αιτήσεως ακυρώσεως (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1770, 2840/1983 κ.α.). Περαιτέρω, όπως συνάγεται από το σύνολο των περί πειθαρχικού δικαίου των δημοσίων υπαλλήλων διατάξεων του Υ.Κ. και ιδία των διατάξεων των άρθρων 222, 243 και 244 αυτού, ο κοινός νομοθέτης επιθυμώντας να παράσχει ακόμη μεγαλύτερη προστασία στους μονίμους δημοσίους υπαλλήλους πέραν της παρεχόμενης ευθέως σ' αυτούς από το Σύνταγμα, κατά τα ήδη εκτεθέντα, προστασίας χορήγησε σ' αυτούς, κατ' εξαίρεση, το ένδικο μέσο της προσφυγής ουσίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, αποκλειστικώς και μόνο : 1) κατά των επιβαλλουσών οποιαδήποτε ποινή αποφάσεων των μονομελών οργάνων, τα οποία αναφέρονται, κατά περιοριστικό τρόπο, στο εδάφιο α' του άρθρου 222 του Υ.Κ., δηλαδή κατά των αποφάσεων των Υπουργών, Διοικητού του Αγίου Όρους, διοικητού, υποδιοικητού κλπ., του μετέχοντος της διοικήσεως γεν. γραμματέως ν.π.δ.δ. και Πρυτάνεως Α.Ε.Ι. και 2) κατά των, κατά περιοριστικό, επίσης, τρόπο αναφερομένων στο εδάφιο β' του άρθρου 22 του Υ.Κ. αποφάσεων των υπηρεσιακών συμβουλίων, με τις οποίες επιβάλλονται στους υπαλλήλους, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, σε δεύτερο δε βαθμό οι πειθαρχικές ποινές της διακοπής του προς προαγωγήν δικαίωματος, του υποβιβασμού και της οριστικής παύσεως. Εξάλλου, όπως συνάγεται από το όλο πνεύμα αλλά και τη διατύπωση της διατάξεως του άρθρου 222 του Υ.Κ. αυτή είναι, ως εκ του εξαιρετικού αυτής χαρακτήρος, στενώς ερμηνευτέα, υπό την έννοια ότι το ένδικο μέσο της προσφυγής χορηγείται απ' αυτήν αποκλειστικώς και μόνο κατά των αποφάσεων των περιοριστικώς σ' αυτήν αναφερομένων μονομελών πειθαρχικών οργάνων, όταν αυτά ενεργούν κατ' ενάσκηση της ίδιας αρμοδιότητάς τους και εκδίδουν τα ίδια τις σχετικές πράξεις και όχι όταν τις σχετικές πράξεις εκδίδουν υποδεέστερα αυτών ιεραρχικά όργανα, στα οποία τυχόν παρασχέθηκε απ' αυτά το δικαίωμα να εκδίδουν αυτές κατ' εξουσιοδότησή τους "με εντολή" τους. Δοθέντος ότι εάν ο κοινός νομοθέτης επιθυμούσε να χορηγήσει το ένδικο μέσο της προσφυγής και κατά των τελευταίων αυτών πράξεων θα το προέβλεπε ρητώς. Συνεπώς, κατά την άποψη της μειοψηφίας, η προσβαλλόμενη εν προκειμένω, πράξη υπόκειται όχι στο ένδικο μέσο της προσφυγής αλλά σ' αυτό της αιτήσεως ακυρώσεως, για την εκδίκαση της οποίας είναι, κατ' αρχήν, αρμόδιο το Γ' Τμήμα του δικαστηρίου, προς το οποίο και πρέπει να παραπεμφθεί.

6. Επειδή, στο άρθρο 219 παρ. 1 του Υ.Κ. ορίζεται ότι : "Η αρμοδιότης των πειθαρχικώς προϊσταμένων είναι αμεταβίβαστος, πλην αν άλλως προβλέπεται υπό διατάξεως νόμου". Η παρ. 1 του άρθρου 29 του Ν. 1558/1985 (φ. 137, Α') ορίζει ότι : "Οι υπουργοί, αναπληρωτές υπουργοί και υφυπουργοί μπορούν με απόφασή τους,

που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, να μεταβιβάζουν στο γενικό γραμματέα του υπουργείου, σε γενικούς γραμματείς που προΐστανται γενικών γραμματειών, σε ειδικούς γραμματείς, σε διευθυντές και γενικά σε προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων ορισμένες αρμοδιότητές τους ή το δικαίωμα να υπογράφουν κατά περίπτωση "με εντολή υπουργού" ή "με εντολή υφυπουργού". Με την υπ' αριθ. Υ.1687/17-21992 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας (φ. 104 Β', 17-21992) μεταβιβάστηκαν, μεταξύ άλλων, στον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 5 του Ν. 1558/1985, οι αρμοδιότητες επί θεμάτων των Γραφείων Συμβούλων και Ακολουθών Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Γενικής Διεύθυνσης Εξωτερικού Εμπορίου. Περαιτέρω, με την υπ' αριθ. 12658/Δ10ΑΔ 316/13-3-1992 απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας (φ. 210 Β', 243-1992) μεταβιβάστηκε, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 29 παρ. 1 του Ν. 1558/1985, στον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου αυτού το δικαίωμα υπογραφής "Με εντολή Υφυπουργού", μεταξύ άλλων πράξεων και των πειθαρχικών αποφάσεων και πράξεων πειθαρχικής διαδικασίας, εφόσον επιλαμβάνεται ως πειθαρχικός Προϊστάμενος ο Γενικός Γραμματέας.

7. Επειδή, όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 219 παρ. 1 του Υ.Κ., αποκλείεται κατ' αρχήν η μεταβίβαση ή η αναπλήρωση στην εξουσία προς επιβολή πειθαρχικής ποινής, εφόσον δεν προβλέπεται ειδικά τέτοια δυνατότητα από το νόμο (βλ. ΣτΕ 598/1981). Συνεπώς, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, ενόψει και των περιοριστικώς αναφερομένων στη διάταξη του άρθρου 222 του Υ.Κ. μονομελών πειθαρχικών οργάνων, κατά των αποφάσεων των οποίων χορηγείται το ένδικο μέσο της προσφυγής, για τη μεταβίβαση της πειθαρχικής αρμοδιότητας του Υπουργού ή του Υφυπουργού απαιτείτο ειδική περί τούτου διάταξη, η οποία δεν υπήρχε στην προκειμένη περίπτωση και ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να δοθεί στον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου εξουσιοδότηση υπογραφής πειθαρχικών αποφάσεων με εντολή Υπουργού ή Υφυπουργού, η προσβαλλόμενη δε απόφαση, κατά παραβίαση της διατάξεως του άρθρου 219 παρ. 1 του Υ.Κ., υπογράφηκε "με εντολή Υπουργού" από τον Γενικό Γραμματέα και πρέπει για το λόγο τούτο, αυτεπαγγέλτως ερευνώμενο, να ακυρωθεί κατ' αποδοχήν της υπό κρίσιν αιτήσεως και κατόπιν αυτού αποβαίνει περιττή η έρευνα των προβαλλομένων λόγων.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την κρινόμενη προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αριθ. ΕΜΠ 727/14-1992 απόφαση του Γενικού Γραμματέως του Υπουργείου, που εκδόθηκε με εντολή του Υπουργού.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Επιβάλλει σε βάρος του Δημοσίου τη δικαστική δαπάνη του προσφεύγοντος δραχμών είκοσι οκτώ χιλιάδων (28.000).

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 8 Οκτωβρίου 1996 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 2ας Δεκεμβρίου

1996.

Ο Πρόεδρος του ΣΤ Τμήματος Ο Γραμματέας του ΣΤ Τμήματος